

Звіт
про результати роботи
Громадської ради при Державній митній службі України
за 2023 рік

Протягом 2023 року Громадська рада при Державній митній службі України (далі – Громадська рада), залишалася інтерактивним майданчиком, який забезпечував належну комунікацію з Держмитслужбою та іншими представниками законодавчої та виконавчої гілок влади.

Специфіку та пріоритетні напрями роботи консультативно-дорадчого органу визначили особливості економічного розвитку України та здійснення зовнішньоекономічної діяльності в умовах майже дворічної війни, які зумовили базові чинники діяльності Громадської ради, а саме:

- підтримка бізнесу в умовах повномасштабного вторгнення;
- участь в адаптації митного законодавства до реалій воєнного стану;
- пошук розумного балансу задля можливості вести бізнес, наповнювати бюджет та підтримувати ЗСУ.

Їх належній реалізації сприяв високий рівень репрезентативності Громадської ради, до складу якої входить 38 представників інститутів громадянськості, які є представниками 18 профільних асоціацій, 10 громадських організацій всеукраїнського рівня та 5 бізнес-спілок, а серед експертів - одні з найкращих експертів митної справи, які мають досвід роботи в Верховній Раді України, митниці, бізнесі та науці.

Організаційно забезпечення виконання плану заходів здійснювалося Правлінням Громадської ради шляхом проведення відповідних заходів та координації діяльності комітетів Громадської ради як робочих органів за напрямами.

Протягом звітнього періоду відбулося 3 засідання Громадської ради (протоколи засідань розміщено на вебсайті Держмитслужби), 8 зустрічей з бізнесом на базі провідних митниць України Київської та 9 засідань комітетів Громадської ради.

Серед низки питань, яким протягом 2023 року Громадська рада приділяла особливу увагу, є такі:

Щодо підсумків діяльності Держмитслужби за основними напрямами роботи митних органів: проблемні питання та шляхи їх можливого вирішення.

Щодо обговорення проекту Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів, зареєстрованого у ВРУ 06.04.2023 за № 6490-д.

Щодо механізму актуалізації профілів ризику в Держмитслужбі.

Щодо реалізації митного напряму Плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, презентованого на Міжнародній конференції з питань відновлення України у липні 2022 року в м. Лугано.

Щодо внесення змін до ПКМУ №467 від 23.05 2012 «Про затвердження вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами.

Щодо результатів робочої зустрічі представників правоохоронних органів, проведеної на базі Офісу Генерального прокурора, з питань компетенцій та повноважень при здійсненні митних формальностей.

Щодо стану ухвалення та реалізації заходів Антикорупційної програми Держмитслужби на 2023-2025 роки загалом, та, зокрема, в частині врахування пропозицій до цієї програми, наданих представниками Громадської ради при Держмитслужбі, та порядку формування Громадської ради при Держмитслужбі з урахуванням рекомендацій НАЗК.

Щодо рівня готовності митних органів та бізнесу до роботи в умовах нормативних змін після 07.11.2023.

Щодо поточного стану справ у сфері ІТ - систем та ІТ- інфраструктури, онлайн-сервісів Держмитслужби.

Щодо динаміки ситуації у напрямку втручання силовиків в роботу митних органів, оглядів за їх дорученнями та їх ефективності.

Щодо кадрового забезпечення центрального апарату та митниць Держмитслужби: вакансії, статуси «в.о.», перерозподіл кадрового потенціалу у відповідності до змін логістичних маршрутів, проблемні питання та пошук шляхів їх вирішення.

Щодо участі представників Держмитслужби в роботі керівних та робочих органах ЄЕК ООН тощо.

За звітний період було підготовлено та направлено 49 звернень Громадської ради, переважна більшість яких складають запити щодо надання інформації та пропозицій, підготовлені членами Громадської ради.

Протягом 2023 року Громадською радою було ініційовано створення низки робочих груп при Комітеті ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики, Комітеті ВРУ з питань правоохоронної діяльності, Міністерстві фінансів України та Держмитслужбі із пропозицією залучення до їх роботи членів та експертів Громадської ради.

За результатами напрацювань у цьому аспекті сформовано позитивний практичний кейс щодо ефективного формату міжвідомчої комунікації, який забезпечує оптимальне поєднання нормативних новацій з викликами бізнесу.

Громадська рада активно та досить ефективно долучилася до обговорення низки важливих законопроектів. Зокрема, до опрацювання пропозицій до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо криміналізації контрабанди товарів та підакцизних товарів, а також недостовірного декларування товарів», зареєстрованого у Верховній Раді України 23.04.2021 за № 5420 (далі - Законопроект № 5420).

В межах опрацювання неодноразово надавалися зауваження та пропозиції до тексту законодавчого акту, ініціювалося створення робочої групи з питань доопрацювання Законопроекту № 5420, було направлено

детальний аналіз експерта Громадської ради при Держмитслужбі Бориса КОРМИЧА, доктора юридичних наук, професора, завідуючого кафедрою морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія», Заслуженого юриста України, на предмет небезпеки порушення прав і свобод людини та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у разі прийняття законопроекту у запропонованій редакції.

Громадська рада, солідаризуючись з провідними профільними асоціаціями, направила офіційну позицію до Голови ВРУ, Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики та усіх політичних фракцій із закликом не підтримувати законопроект у запропонованій редакції та відправити його на повторне доопрацювання із залученням профільної громадськості та бізнесасоціацій.

На різних етапах та рівнях обговорення представники Громадської ради намагалися довести свою аргументовану позицію, що прийняття запропонованої редакції Законопроекту № 5420 замість реальної боротьби з контрабандою та схемами при митному оформленні спричинить різке збільшення корупційних ризиків та законні важелі протиправного тиску на «білий» бізнес, який в умовах війни та тотальної «презумпції винуватості» буде змушений згортати свою діяльність. Слід зазначити, що спільні зусилля об'єднаної профільної спільноти позитивно вплинули на розгляд Законопроекту № 5420 у цілому.

До проекту Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів», зареєстрованого у ВРУ 06.04.2023 за № 6490-д (далі – Законопроект № 6490-д), з боку Громадської ради також були направлені пропозиції Вони стали результатом спільного обговорення основних норм зазначеного законопроекту з представниками керівництва та профільних департаментів Держмитслужби під час засідання Громадської ради.

Окремо було акцентовано увагу на доцільності внесення поправок до Законопроекту № 6490-д в частині включення до складу комісії з проведення конкурсу на посаду Голови центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, осіб, які визначаються на підставі пропозицій Всесвітньої митної організації та органів Європейського Союзу, враховуючи євроінтеграційний вектор руху України та основні напрями діяльності Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM).

Задля всебічного обговорення Законопроекту № 6490-д та врахування консолідованої думки профільної бізнес-спільноти в його остаточній редакції до Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики було направлено звернення щодо залучення до процедури опрацювання представників Громадської ради.

Громадською радою були опрацьовані та направлені до Держмитслужби пропозиції до проекту «Антикорупційної програми Державної митної служби України на 2023-2025 роки» та до Орієнтовного плану проведення

консультацій з громадськістю Державною митною службою України на 2024 рік, частина з яких демонструє подальшу євроінтеграцію за напрямом митної справи, включаючи опрацювання та ухвалення Митного кодексу України, який повністю відповідає положенням Union Customs Code та відповідних імплементаційних регламентів, уніфікацію митних процедур, стратегію щодо пунктів пропуску та управління кордоном з країнами ЄС на найближчі 5 років.

Надані пропозиції опрацьовані та враховані Держмитслужбою при остаточному затвердженні Антикорупційної програми.

Питання щодо ухвалення та реалізації заходів Антикорупційної програми Держмитслужби на 2023 – 2025 роки розглянуто на засіданні Громадської ради при Держмитслужбі 26.06.2023.

Протягом звітнього періоду у фокусі особливої уваги Громадської ради та предметом обговорення проблемних аспектів з представниками Держмитслужби були питання щодо цифровізації Держмитслужби, впровадження IT-інструментів у роботу Держмитслужби та подальшого розвитку її інформаційно-телекомунікаційних систем, а також онлайн-сервісів для суб'єктів ЗЕД та громадян; програмні IT-продукти по спрощенням та Стратегічний план митниці (multi-annual strategic plan for customs, MASP-C) на 24-26 роки, пріоритетні IT-проекти та їх тестування з представниками бізнес-асоціацій перед повноцінним запуском тощо.

2023 рік позначився ефективною комунікацією з Комітетом ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики в частині опрацювання законопроектів, суттєво важливих для подальшої реалізації митної справи.

Слід зазначити, що на запрошення профільного Комітету ВРУ представники Громадської ради долучилися до заслуховування керівництва Державної митної служби України з питань реалізації Конвенції про процедуру спільного транзиту та Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 15.08.2022 № 2510-IX, метою якого є впровадження європейських практик у здійснення митної справи в Україні, у тому числі внесення змін до загальної концепції про митні спрощення та переваги, які раніше були доступними лише для компаній, що отримали статус АЕО, розширивши коло надійними підприємствами.

Практична реалізація законодавчих норм при наданні підприємствам статусу авторизованого економічного оператора, авторизацій на застосування спрощень згідно з Конвенцією про процедуру спільного транзиту і Законом України від 15 серпня 2022 року № 2510-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», неодноразово була предметом обговорення задля врегулювання поточних ситуацій, пошуку шляхів удосконалення та адаптації до умов воєнного стану. До заходів з означеної

проблематики, у тому числі й до практичного семінару, активно долучалися представники Громадської ради.

У звітному періоді продовжила роботу група, ініційована Громадською радою, щодо створення на офіційному вебсайті Держмитслужби рубрики «Історія митниці» та наповнення її інформацією. За результатами роботи групи протягом 2023 року Держмитслужба відзначила грамотами роботу науковців-істориків, зокрема:

Колесникова Костянтина Миколайовича - доктора історичних наук, професора (Університет митної справи та фінансів);

Морозова Олега Вікторовича - доктора історичних наук, професора (Університет митної справи та фінансів);

Ченцова Віктора Васильовича - доктора історичних наук, професора, голову вченої ради Університету митної справи та фінансів, заслуженого діяча науки і техніки.

Підбиваючи підсумки діяльності Громадської ради протягом 2023 року, можна констатувати, що, як і з перших днів повномасштабного вторгнення, Громадська рада продовжує залишатися комунікаційним майданчиком для суб'єктів ЗЕД, забезпечуючи в межах компетенції співпрацю профільної громадськості з керівництвом та провідними департаментами Держмитслужби, а також підтримку бізнесу шляхом активної участі в процесах адаптації митного законодавства до реалій воєнного стану та нормативних новацій, що у цілому не тільки забезпечує зворотній зв'язок між бізнесом та митницею, а й сприяє поліпшенню ведення бізнесу та надходженню митних платежів до держбюджету.

Голова
Громадської ради
при Державній митній службі України

Галина ВДОВІНА